

INTRODUCERE

Manualul de studiu individual al dreptului muncii își propune să dezvolte abilitățile și cunoștințele în vederea înțelegerii celui mai des contract întâlnit în practică, respectiv contractul individual de muncă, pentru orice persoană care se angajează în muncă să își poată cunoaște drepturile și obligațiile, clauzele legale precum și cele convenționale pe care le conține și care pot fi negociate printr-un astfel de contract.

Manualul cuprinde noțiuni generale a căror aprofundare se poate face prin consultarea bibliografiei obligatorie și a actelor normative incidente în materie, respectiv recomandată studenților, iar autoevaluarea acestora se poate face prin rezolvarea temelor pentru acasă, testelor de autoevaluare, teme pentru referate, elaborarea/redactarea de acte tip, toate acestea sub forma unor aplicații-întrebări în număr de 153, ce se regăsesc la finalul fiecărei unități de învățare.

La finalul manualului sunt prezentate, spre rezolvare, chestionare-grilă în număr de 100 cu opțiuni multiple, cu răspunsurile corecte aferente.

Regulile privind răspunsurile corecte la testele grila de autoevaluare, chestionar cu opțiuni multiple, sunt următoarele:

- un singur răspuns poate fi corect;
- toate răspunsurile pot fi corecte;
- toate răspunsurile pot fi false;
- mai multe răspunsuri pot fi corecte sau false.

Totodată, acolo unde este cazul, la finalul unității de învățare, se propune spre analiză, dezbateri și soluționare câte o speță relevantă.

De asemenea, manualul mai cuprinde lista subiectelor redacționale conform bibliografiei obligatorie și a actelor normative recomandate, un mic dicționar de termeni juridici specifici și anexa cuprinzând modelul-cadru al contractului individual de muncă.

Obiectivele cursului

Cursul își propune să prezinte studenților reglementările juridice-ca aspect teoretic, de la care să își poată conceptualiza modul de aplicare practică a acestora, prin prefigurarea găsirii soluțiilor în acele cazuri născute din raporturile de muncă. Prin parcurgerea acestei discipline studenții își vor putea însuși noțiunile instituțiilor juridice proprii acestui domeniu al vieții sociale și își vor putea dezvolta propriile concepte pentru punerea în practică a principiilor de bază ale legislației muncii.

Pe cale de consecință, obiectivele principale ale cursului sunt prezentarea noțiunilor esențiale cu care operează dreptul muncii și înțelegerea modalităților în care se prestează munca în societatea românească.

Competențe conferite

Ca participant la acest curs, studentul va dobândi următoarele competente generale și specifice:

1. Cunoaștere și înțelegere (cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei)

- cunoașterea trăsăturilor specifice contractului individual de muncă;
- cunoașterea formelor de răspundere specifică a salariatului;
- înțelegerea specificului procedurii cercetării disciplinare a salariatului.

2. Explicare și interpretare (explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei)

- explicarea și interpretarea condițiilor de stabilire a responsabilității părților;
- evidențierea deosebirilor între contractul colectiv de muncă și contractul individual de muncă.

3. Instrumental-aplicative (proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare)

- aprecierea critică a dispozițiilor legale în materie;
- asimilarea practicii judiciare specifice.

4. **Atitudinale** (manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific/cultivarea unui mediu științific centrat pe valori și relații democratice/promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice/valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice/implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor științifice/angajarea în relații de parteneriat cu alte persoane/instituții cu responsabilități similare/ participarea la propria dezvoltare profesională)

- însușirea regulilor de deontologie profesională;
- formarea profesională continuă în însușirea unor noi calități deduse capacității de adaptare la noi situații.

Resurse și mijloace de lucru

Studentii acestui curs au la dispoziție conținutul acestuia sub forma unor sinteze pentru întregirea cunoștințelor teoretice și practice ale disciplinei studiate cu posibilitatea autoevaluării.

Structura cursului

Cursul este compus din 12 unități de învățare:

Unitatea de învățare 1	Dreptul muncii - Domeniul de aplicare a dreptului muncii (2 ore)
Unitatea de învățare 2	Contractul individual de muncă (2 ore)
Unitatea de învățare 3	Timpul de muncă și timpul de odihnă (2 ore)
Unitatea de învățare 4	Salarizarea (2 ore)
Unitatea de învățare 5	Sănătatea și securitatea în muncă (2 ore)
Unitatea de învățare 6	Formarea profesională. Contracte speciale de formare profesională (2 ore)
Unitatea de învățare 7	Dialogul social (2 ore)
Unitatea de învățare 8	Contractele colective de muncă (2 ore)
Unitatea de învățare 9	Conflictele de muncă (2 ore)
Unitatea de învățare 10	Inspekția muncii (2 ore)
Unitatea de învățare 11	Răspunderea juridică în dreptul muncii (2 ore)
Unitatea de învățare 12	Jurisdicția muncii (2 ore)

Teme de control (TC)

Organizarea celor două evaluări/semestru se va realiza conform calendarului disciplinei și vor avea în conținut subiecte precum:

1. Elaborarea unui act raportat la derularea unui contract individual și/sau colectiv de muncă (1 oră);
2. Evaluarea cunoștințelor prin teste tip grilă și/sau tip redacțional, respectiv rezolvarea unei spețe(1 oră);
3. Elaborarea unui referat din materia parcursă.

Bibliografie obligatorie:

1. GIDRO ROMULUS, *Dreptul muncii. Curs universitar*, Editura Universul Juridic, București, 2013
2. ROȘ NICOLAE, *Dreptul muncii. Manual de studiu individual*, Editura Pro Universitaria, București, 2019
3. ROȘ NICOLAE, *Dreptul muncii. Curs universitar*, Editura Pro Universitaria, București, 2017
4. ȘTEFĂNESCU ION TRAIAN, *Tratat teoretic și practic de drept al muncii*, Ediția a IV-a, revizuită și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2017
5. ȚICLEA ALEXANDRU, *Tratat de dreptul muncii, legislație, doctrină, jurisprudență*-ediția a X-a, revizuită și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2016

Bibliografie suplimentară:

1. ANECHITOAE CONSTANTIN, *Dreptul muncii și securității sociale. Curs universitar*, Editura Pro Universitaria, București, 2013
2. ANGHEL RĂZVAN, *Procedura soluționării conflictelor individuale de muncă: Ghid pentru practicieni*, Editura C. H. Beck, București, 2017
3. CERNAT COSMIN, *Dreptul muncii. Curs universitar*. Ediția a V-a revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2014
4. GHEORGHE MONICA, *Drept individual al muncii. Curs universitar*, București, Editura Universul Juridic, 2015
5. MARIAN BRÂNDUȘA, ROBA ROXANA MARIA, *Dreptul muncii- caiet de seminarii*, Editura Universul Juridic, București, 2012
6. MESEȘAN ADRIANA GEORGETA, *Dreptul muncii și securității sociale*, semestrul I. Manual de studiu individual pentru învățământul cu frecvență redusă, Cluj-Napoca, 2011, Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir, Facultatea de Drept, Cluj-Napoca
7. ONICA-CHIPEA LAVINIA, *Dreptul muncii: Curs universitar*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, Editura Pro Universitaria, 2017

Metoda de evaluare:

Examenul final se va susține în scris, ținându-se seama de rezultatele obținute la evaluări și alte activități aplicative desfășurate în cursul semestrului.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1

DREPTUL MUNCII - DOMENIUL DE APLICARE A DREPTULUI MUNCII

1.1. Dreptul muncii - ramură de drept și știință a sistemului de drept românesc

- 1.1.1. Introducere
- 1.1.2. Obiectivele și competențele unității de învățare
- 1.1.3. Conținutul unității de învățare
 - 1.1.3.1. Scurt istoric
 - 1.1.3.2. Noțiunea și obiectul dreptului muncii
 - 1.1.3.3. Definiția și caracteristicile raportului juridic de muncă
- 1.1.4. Îndrumar pentru autoverificare/autoevaluare

1.1.1. Introducere și scurt istoric

Ființele umane sunt singurele capabile să pună în lucru, prin forța lor de muncă, să valorifice eficient ceilalți factori de producție, respectiv resursele naturale și capitalul.

În Antichitatea elenă, munca era privită cu dispreț de către elita socială, fiind considerată nedemnă și degradantă. A munci presupunea o atitudine imorală, iar munca era privită ca o pedeapsă divină. Filozofii greci distingeau între preocupările libere și nobile, apanajul exclusiv al cetățenilor, exercitate în domeniul artelor, al științei, războiului sau politicii și munca umiltoare degradantă, care viza producerea efectivă a bunurilor necesare existenței materiale a omului, activitate ce era realizată de către sclavi sau de către membri de condiție inferioară a societății.

În Roma antică exista *locatio operarum* care reprezenta contractul prin care muncitorii închiriau serviciile lor (*operae suae*) unui patron, în schimbul plății unui salariu (*merces*), muncitorul care se plasează (se locat) la un patron se obligă să-i furnizeze acestuia un anumit număr de zile de muncă. Acest adevărat contract de muncă nu a avut niciodată la Roma o prea mare importanță, deoarece era folosită munca sclavilor și libertăților care trebuia să presteze un anumit număr de zile pe an (*operae*).

Ca element esențial *locatio operarum* putea avea ca obiect doar muncile necalificate, prestații nedeterminate retribuite în funcție de timpul lucrat. Așa numitele *operae liberales*, activități prestate de avocați, medici, arhitecți, profesori nu puteau face obiectul unei *locatione operarum*.

Tot încă din antichitate a fost înțeleasă importanța procesului de muncă, acesta devenind indispensabil supraviețuirii și evoluției umane. Cu șase secole înaintea

erei noastre, Focilide îndemna „Omule, oricine ai fi, muncește! Plătește-ți viața prin muncă!”.

1.1.2. Obiectivele și competențele unității de învățare

Obiectivele unității de învățare:

- cunoașterea elementelor social-economice ce au impus intervenția statului în raportul civil privat de prestare a muncii;
- cunoașterea dezvoltării reglementărilor juridice induse obiectului dreptului muncii;
- cunoașterea obiectului dreptului muncii;
- cunoașterea definiției și a caracteristicilor raportului juridic individual de muncă;

Competențele unității de învățare:

- studenții vor putea defini dreptului muncii, în contextul ramurii de drept;
- studenții vor putea urmări succesiunea reglementărilor deduse dreptului muncii, ca urmare a modificărilor din structura economică.

1.1.3. Conținutul unității de învățare

1.1.3.1. Domeniul de aplicare

1.1.3.2. Sensul termenului muncă

1.1.3.1. Domeniul de aplicare

Conform art. 1 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii „prezentul cod reglementează domeniul raporturilor de muncă, modul în care se efectuează controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, precum și jurisdicția muncii”.

Dacă prin Codul muncii se reglementează raporturi de muncă, aceasta nu înseamnă că raporturile de muncă ar fi reglementate exclusiv prin Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, ci și prin legi speciale (cum este Legea dialogului social nr. 62/2011), contracte colective aplicabile, clauzele legale ale contractelor de muncă, regulamentele interne, etc.

Interesul practic al conținutului art. 1 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii este major deoarece consacră principiul conform căruia dispozițiile Codului muncii se aplică în toate relațiile de muncă, în condițiile în care nu există dispoziții speciale în acest sens.

Cu titlu de exemplu, raporturile de serviciu ale funcționarilor publici erau reglementate prin art. 117 din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, se completau cu dispozițiile Codului muncii.

Așadar, ori de câte ori suntem în fața unei relații de muncă, dar nu este reglementată prin lege specială sunt aplicabile dispozițiile Codului muncii, și chiar și în